

Op Dingsdag 3 Maart 1863.

Bij den heer W. VAN LEEUWEN te Gatottan, van meubelaire goederen wegens vertrek.

Op Woensdag 4 Maart 1863.

Bij den majoor der infanterie V. A. AMIOT in de stad, van meubelaire goederen, wegens vertrek.

Op Donderdag 5 Maart 1863.

Bij den heer VAN RAALTEN te Gatottan van meubelaire goederen.

Op Vrijdag 6 Maart 1863.

Bij den heer D. MAURITZ MARTENS in de sociëteit straat van diverse goederen.

Op Zaterdag 7 Maart 1863.

Bij den heer E. STECHER te Temengogan, van diverse goederen. (991)

Op 28 Februarij a. s.

Zal te Soerabaya door den ondergeteekende krachtens regterlijke magtiging in het entrepôt pakhuis aan den Kaliemaas publiek worden verkocht:

Een complete **STOOMMOLENE** bestaande uit:

Eene verticale **STOOMMACHINE**, van 12 paardenkracht met

Een op zichzelf staanden tubulair **STOOMKETEL** met **STOOMKAST**, voorzien van de veiligheidsmiddelen volgens de gouvernementale bepalingen, met daarbij behoorenden gealvaniseerd **IJZEREN SCHOORSTEEN**, van 30 voeten hoog.

Een **OLIEMOLEN** met twee stellen **IJZEREN LOOPERS**, van circa 4 voet diameter voorzien van het noodig drijfwerk.

Een **HYDRAULISCHE PERS** met **ONTVANGER**, **PIJPEN**, enz. compleet. Perspomp met toebehooren zijn vereenigd in een **IJZEREN RAAM**, en staan in verbinding met de stoommachine.

Dertig **CIRKELVORMIGE PLATEN** om de oliekoeken in de pers van elkander af te scheiden.

Twee groote **RASPMACHINES**, om de klappers te breken.

Een groote **IJZEREN KOOKPAN**.

Nadere inlichtingen te bekomen ten kantore van den advocaat en procureur Mr. KORMAN, in de chineesche kamp. (1892)

VENDUTIE wegens VERTREK

Op Dingsdag den 3den Maart,

TEN HUIZE VAN DEN HEER

W. H. VAN LEEUWEN,

in de Gatottan

DOOR

D. MAURITZ MARTENS.

Van eenen goed onderhouden **Inboedel** bestaande uit:

Drie **MAHONIJHOUTEN AMEUBLEMENTEN** met **VELOURS d'UTRECHT** bekleed.

MAHONIJHOUTEN TAFELS, **WASCHTAFELS** en **KNAPEN**, allen met **MARMEREN BLADEN**.

Een paar **MAHONIJHOUTEN ÉTAGÈREKASTEN**.

Een **MAHONIJHOUTEN BUFFET** met **MARMEREN BLAD**.

MAHONIJHOUTEN en **GEPOLITOREDE KASTEN**.

DAMES-TOILETTEN met **MARMER**.

CONSOLES met **SPIEGELS** en **MARMEREN BLADEN**.

KINDER-KASTEN en **KINDER-LEDIKANTEN**.

IJZEREN LEDIKANTEN.

SPIEGELS, **SCHILDERIJEN**, **HANG- en STAANDE LAMPEN**, **MODERATEURLAMPEN**, **ZILVERWERK**, **PORCELEIN**, **GLASWERK**.

verders:

Een Europeesche **VIS-à-VIS**.

Een **MILORD**.

Een Span bijzonder hardlopende **WAGENPAARDEN**, en hetgeen verder te voorschijn zal worden gebracht. (1993)

In Maart e. k.

Zal op een nader te bepalen dag

VENDUTIE worden gehouden ten huize van den Heer

J. A. POTTER,

te Probolinggo,

DOOR

J. H. ZIMMERMAN,

die zich tevens met commissie belast. — Van **MAHONIJHOUTEN** en **Bataviasche AMEUBLEMENTEN**, als:

TAFELS, **CONSOLES**, **WASCHTAFEL** en **BUFFET** met **marmere bladen**, **BOEKENKASTEN** en **SCHRIJFTAFELS**, **MAHONIJHOUTEN SPIEGEL- KLEER- en TOILET-**

KASTEN, **KROON- HANG- MUUR- en TAFELLAMPEN**, **KLOKKEN**, **PENDULE** en **ORGEL**, groote **SPIEGELS** en **SCHILDERIJEN**, waaronder vele fraaie **STUK-KEN** in **OLIEVERV**, **KRISTAL- ZILVER- en PLEETWERK**, **PORCELEINEN**, **TAFEL- en THEESERVIEZEN**, **KEUKEN- en GEBAKGEREEDSCHAPPEN**, etc., etc.

Een vierspan overwalsche hardlopende **WAGENPAARDEN**, **WAGENS**, **GEBRUIKTE** en nieuwe **TUIGEN** met zorg te Solo gemaakt.

Eene groote collectie **BL'EMEN** in franje ijzeren **Japaneesche- en Chinesche- POTTEN** met voetstukken.

Eene groote **HEMEL** en **AARDGLOBE** op voetstukken met **KOMPASSEN**, een **KIJKER** van **DOJAND** op voetstuk, een **TELESCOOP**, etc. (1981)

VERTREK DER STOOMSCHEPEN

HET TOOMSCHIP

AMBON

JK

Kapt. VOGEL,

vertrekt naar **SAMARANG** en **BATAVIA**, op Zondag den 1sten Maart a. s.

Adres bij

(1990) **W. CORES DE VRIES**

VERTREK VAN SCHEPEN

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het snelzeilend, voor den overvoer van passagiers zoo onstig bekende en daarvoor expresselijk ingerigte **Nederlandsch campagne clipper-schip**



SENIOR,

kapt. K. L. SWART,

zwarende dezen bodem een geëxamineerde geneesheer.

Het vertrek zal vermoedelijk medio Maart van hier plaats hebben.

Nadere inlichtingen bij den gezagvoerder in het Hotel te Pasoeroean en bij de agenten alhier

(1980) **GUMPRICH & STRAUSS**

PASSAGE naar NEDERLAND

wordt aangeboden met het nieuw gebouwd en snelzeilende barkschip

JAVA PACKET

kapitein D. CRAP HELLINGMAN,



Hetwelk in de laatste dagen van Maart van **PASOEROEAN** zal vertrekken.

Dit schip, hetwelk de reis van **NEDERLAND** naar **JAVA** in 80 dagen heeft gemaakt biedt, daar hetzelfde geheel voor de **PASSAGIERSVAART** is ingerigt, en voorzien zijnde van ruime luchtige hutten enz. eene gunstige gelegenheid aan, tot den overvoer van familiën of wel enkele personen.

Er bevindt zich aan boord een geëxamineerd scheepsdoctor.

Nadere inlichtingen te bekomen bij den Gezagvoerder in het **MARINE HOTEL** en.

De Agenten.

(1983) **FRASER EATON & CO.**

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het algemeen gunstig bekende clipper Fregatschip

ELECTRA,



kapitein H. WEGMAN,

om in de eerste dagen van Maart a. s. van hier of **PASOEROEAN** te vertrekken.

Er bevindt zich aan boord een geëxamineerde Doctor, eene melkgevende KOW en voorts eene **GOEDE BACKAMER**, de hutten zijn 9 voet lang met eene geevenredigde breedte.

Nadere inlichtingen te bekomen en het plan van het schip te bezigtigen bij den kapitein in het **MARINE-HOTEL** en bij

De Agenten

(1772) **FRASER EATON & CO.**

EVA JOHANNA,



Kapt. S. VAN BOCHOVE.

Met het bovengenoemd snelzeilend en voor den overvoer van passagiers uitmuntend ingerigt Nederl. fregatschip bestaat gelegenheid voor passage naar **Nederland**.

Er bevindt zich aan boord een geëxamineerde doctor, en het vertrek is bepaald omstreeks eerste de helft der maand Maart.

Nadere inlichtingen bij

De Agenten,

(1877) **FRASER EATON & CO.**

PASSAGE NAAR NEDERLAND

Wordt aangeboden met het Extra Snelzeilend en voor den overvoer van Passagiers zoogunstig bekende en daarvoor bijzonder ingerigte **Nederlandsch Campagne Barkschip**.

AUSTRALIE.



Kapt. JOCHEMS.

De reis herwaarts is in tachtig dagen afgelegd, gemelde bodem vaart een geëxamineerden doctor en eene melkgevende koe.

Het vertrek zal vermoedelijk medio Maart van hier plaats hebben. Adres de Gezagvoerder in het **Marine Hotel**, en

De agenten.

(1924) **B. KOPERSMIT & CO.**

Methetschip

MEDEA,



kapt. J. LOURENS.

Bestaat nog gelegenheid voor eenige **PASSAGIERS** om tegen het einde dezer maand, van hier **DIRECT** naar **Amsterdam** te vertrekken.

De Agenten,

(1962) **ANEMAET & CO**

VRICHT EN PASSAGE

NAAR

AMBON, **BANDA** en **MENADO**, met het Ned. Ind. schip

OOSTERLING INGOEN

KAPT. PANDEWELLEM,

om tegen het einde dezer maand te vertrekken.

Inlichtingen te bekomen bij

(1956) **TAN TIK LAN.**

Soerabaijische Praanw Maatschappij.

VERGADERING

van **Stemgerechtigde Deelhebbers**, op Zaterdag den 28sten dezer,

DES NAMIDDAGS TEN 2 URE.

In het Locaal der Handels-Vereeniging alhier, tot het bijwonen der aflegging van Rekening en Verantwoording over het afgelopen jaar, en het bepalen van het Dividend.

SOERABAYA, Namens de Directie, 2 Februarij 1863. **T. C. BOGAARDT.**

(1899)

Loge de Vriendschap,

RECEPTIE IN DEN EERSTEN GRAAD,

Zaterdag 28 Februarij,

gewoon uur en plaats

J. A. Mc L. N. VAN.

(2003) Secretaris.

THÉ DANSANT

op Zaterdag avond den 28sten dezer,

IN DE

ONDER-OFFICIERS SOCIETEIT

Toegankelijk voor Heeren onder-officieren en hunne Dames.

De officieren Kommissarissen, **WEIJLAND, Kapt.**

(1994) **HARMS, 1^e Luit.**

Soerabayaasch. Scherpschutters GENOOTSCHAP

Prijs-schietoefening

op Zondag den 1sten Maart a. s. des morgens ten 7 ure.

1^e Secretaris,

C. P. PERRET.

(2002)

Wordt verlangd

voor eene reis naar **Nederland**,

Een repatriërend geneesheer die, tegen genot van vrije passage, de betrekking van scheepsdoctor op zich zoude willen nemen.

Voor nadere informatie bij

(1997) **MATHIEU EBBS RULS & CO.**

Iemand grondig bekend met de Fransche en Duitse taal, en eene **Vlugge hand schrijvende**, dagelijks eenige uren ter zijner beschikking hebbende, wenschte die te besteden tot het bijhouden van boeken, of ter waarneming van eenig ander schrijfwerk.

Onder Letter **Z** gelieve men zich te vervoegen tot den *Uitgever d. zer.* (1996)

De ondergeteekenden maken bekend aan het Soerabayaasch publiek, benevens aan Heeren gezagvoerders, dat bij hen alle dagen is verkrijgbaar, puik

RUND-VLEESCH

voor f 20 ct. en bij bestelling,

BIEFSTUK ROLLADE

à f 23 ct. en des Zondags

RAFSVLEESCH

à f 30 ct. per lb, mits daags te voren de bonnen bezorgd worden.

Voor Heeren gezagvoerders nog verkrijgbaar, **brood**, **groenten**, **vruchten**, **aardappelen**, **eijeren**, **kippen**, enz.

Aan de Oostzijde der Kaliemaas bij het Praauwenveer

(1974) **CREVELT & CO.**

Zij, die iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan de nalatenschap van wijlen den Heer **GEORGE DENNISON**, gelieven daarvan opgave of betaling te doen aan de Heeren **ANEMAET & CO.**

SOERABAYA, 25 Februarij 1863. (1995)

f 7000. — te bekomen op eerste hypotheek.

(1873) *Alres uitgever dezer.*

TE HUUR,

terstond te aanvaarden,

Een Pakhuis,

toebehoord hebbende aan wijlen **Mevr. de wed. DE BUIJ.**

Nadere inlichtingen bij

(1993) **ANEMAET & CO.**

Etablissement Groedo.

HOUTSTOOMZAAGMOLEN

(1964) **ZANNEHUIS & CO.**

NORTHERN

Insurance Company.

gevestigd te **LONDON.**

Brand- en Levensverzekering.

De ondergeteekenden, agenten, gaan steeds voort met het sluiten van **Pollissen en Assurantie**, op de meest billijke en voordeelige voorwaarden, op **WOONHUIZEN** met het daarin aanwezige **AMEUBLEMENT**, **PAKHUIZEN**, **GOEDEREN**, **KOFFIJ**, **THEE** en **SUIKER-ÉTABLISSMENTEN**. (1749) **B. J. VAN ECK & CO.**

Beste Zwarte Schrijf-inkt.

Deze inkt, waarvan het schrift spoedig eene blijvende intensief zwarte kleur aanneemt, is bijzonder aanbevelenswaardig voor het gebruik met stalen pennen, wijl zij deze niet invreet. Ook wordt zij zelfs bij langdurige blootstelling aan de lucht niet met schimmel bedekt.

Verkrijgbaar bij

(1961) **LE ROY & CO.**

BOEK-, COURANT- en HANDELS DRUKKERIJ.

VAN
LE ROY & CO,

SOERABAYA.

Door eene ruime keuze van lettersoorten is deze drukkerij inzonderheid in geijgt tot het drukken van:

Aanplakbiljetten en Affiches in vele formaten, Boek- en kantoor-drukwerken, circulaires, rekeningen, nota's, kwitantien, wissels, prijscouranten, marktberigten, polissen, cognossementen, menu's, adres- en visitekaartjes en elk ander drukwerk

BOOM- en HANDELSSTUKKEN,

zoomede

IMPRIMÉES voor Fabrikanten, Aannemers en Pachters
naar vaste modellen
zijn steeds voorhanden. (1236)

REVALENTA ARABICA

VAN

Barry du Barry & Cie te Londen.
Verkrijgbaar.

IN TOKO BOOMSTRAAT
à Contant.

f 9.— per heele.

„ 4.50 „ halve flesch.

Te algen en zijn de voedend en heilzame eigenschappen van de REVALENTA ARABICA bekend, dan dat dezelve hier dienen te worden aangeprezen en kan zij bovenal in deze streken hare toepassing vinden bij ziekten der buiksingewanen, spruw, hemorroïdale aandoeningen enz. behalve dat zij voor kinderen een gemakkelijk verteerbaar en zeer voedzaam voedsel is.

[1915] J. J. VAN DEN MUIJSENBERG.

Pas Ontvangen IN TOKO BOOMSTRAAT.

Groote HAMMEN.

Stopflesschen ROOKWORST in ve

„ PEKELWORST.

„ KETTING SAUCIJS.

„ ROLPEN.

Potten GROENTEN, als: ROODE KOOL, ZUURKOOL, ANDLIVIE, KROPSLA, SPRUITES en SPERGIEBOONTJES.— ZOETEMELKSCHIE en KOMME KAA, MARLING en ANCHOVIS.

[1902] VAN DEN MUIJSENBERG.

Boek-enCourantDrukkerij

van

LE ROY & CO.
REGLEMENT en TARIEF.

van

's Gouvernements Telegraaf
gedrukt in plano en opgeplakt. f 1.—
(1937)

TOKO BOOMSTRAAT

depôt.

Van HEEREN- en DAMESSCHOENEN,
Fabrikaat van COMBET te BATAVIA.

Deze schoenen worden voor denzelfden prijs als te BATAVIA verkocht, doch alleen tegen contante betaling.

[1919] VAN DEN MUIJSENBERG.

Fraaije Porceleinen Theeserviezen,

hij

(1841) **LE ROY & CO.**

Voortdurend Verkrijgbaar IN TOKO BOOMSTRAAT,

à Contant,

Holloway Pillen en Zalf.

Doosjes PILLEN à f 1.— 3.— f 5.—

Potjes ZALF à „ 1.— 3.— „ 5.—

J. J. van den MUIJSENBERG.
(1756)

Wissels op Nederland.

bij

(1418) **FRASER EATON & CO.**

Wissels op Nederland

(1812)

MAJOR MATZEN & CO.

Voortdurend Wissels

te bekomen op NEDERLAND

(1903)

P. KERVEL & CO.

Holloway Pillen en Zalf

in doosjes en potten @ f 1.— f 3. en f 5.—

VOORTDUREND VERKRIJGBAAR.

bij **D. MAURITZ MARTENS.**
[1913] *Sociëit Straat.*

HOLLOWAY'S ZALF en PILLEN.

Behoud der gezondheid. Hoe gering is dikwijls de oorzaak der ziekten! Hoe dikwijls wordt zij vernat, en hoe gemakkelijk is zij somtijds te herstellen! De natuur waarschuwt den mensch voor eene komende ziekte door pijn, ligte ongesteldheid, of iets dergelijks, welke kleine ongemakken dadelijk door diensteige geneesmiddelen moeten worden weggenomen, en de geneesmiddelen van Holloway zijn door de geheele wereld als zodanig beroemd. De pillen zuiveren het bloed, de bron van gezondheid en sterkte, en verzekeren alzoo de geregelde voortkoming van alle uitwendige ziekten, van welken aard die ook mogen zijn. De pillen en zalf van Holloway te zamen tot hetzelfde doel aangewend, zullen een ieder in staat stellen, om den voortgang der ziekte te stuiten, en om de geheele invendige lichaamskracht in overeenstemming te houden. (1714)

NEDERLANDSCH-INDIE

SOERABAYA 26 Februarij 1863.

Opgave van de politie

omtrent personen, wier passen voor aankomst of vertrek zijn geweerd geworden.

voor Aankomst.

W. Scute, van Samarang.

voor Vertrek.

C. L. Cramer, naar Kediri. A. F. Fredrikz, naar Ngawie.

NEDERLAND.

AMSTERDAM.

Uit Wiesbaden wordt gemeld, dat de aldaar gelegen villa van Z. M. den Koning door een ingezetene van België is aangekocht voor 83,000 gulden, hetgeen een zeer geringe prijs wordt genoemd met het oog op het uitgestrekte grondgebied, aan deze villa verbonden.

— Men verneemt, dat Z. M. bij een dezer dagen genomen besluit de werving van Noord-sche onderdanen voor de koloniale militaire dienst heeft ingetrokken, en het Departement opgeheven, dat onder presidium van den kolonel Scharten te Altona gevestigd was.

MAASTRICHT. Ziehier een voorval uit het naburig Luik, ten bewijze, hoe noodlottig men soms aan zijn einde kan komen. Aldaar woonde eene bejaarde vrouw, die alleen van een matig inkomen leefde. Een der bureu, haar gedurende verscheidene dagen hebbende gemist, werd voor haar bezorgd, en maakte de politie er opmerkzaam op. De commissaris van de wijk begaf zich daarop naar het bedoelde huis en kwam, een vensterruit uitbrekende, binnen. Na lang zoeken vond men eindelijk de bewoonster, en wat was er nu met haar gebeurd? De ongelukkige schijnt iets op haar zoldertje te hebben verricht, en dit verlatende, het valluik te hebben willen nederlaten. Dat luik moet plotseling zijn nedergevalen, en hare hand daar tusschen en de zoldervloering te zijn beklemd geraakt; althans men vond

de vrouw van den trap gegleden en dood aan hare hand hangende. Men verbeelde zich hoeveel angst, smart en hongersnood haar einde kan voorafgegaan zijn.

FRANKRIJK.

In de N. R. O. troffen wij eenige gegevens over de civiele lijst van keizer Napoleon en de financiële gesteldheid van Frankrijk aan. Wij ontleenen daaraan het volgende.

Over den financiële toestand van Frankrijk, en inzonderheid over de civiele lijst des keizers, worden tegenwoordig stemmen vernomen, welke den keizer zeer onaangenaam in de ooren zouden klinken, indien bij goed hooren kon. Men begint zelfs te vreezen, dat de groote natie onvermijdelijk haren financiële ondergang te gemoet gaat, wanneer men nog langer te Parijs huishoudt, zooals men daar sedert verscheidene jaren gewoon is.

Wat ten eerste de civiele lijst aangaat, zoo meenen sommigen dat het toch wat al te klein is, dat de keizer voor zich alleen en zijne kleine familie, bestaande uit de keizerin en den kroonprins, zesig miljoen franks jaarlijks naar zich toeneemt. 's Keizers voorganger op den Franschen troon, koning Louis Philippe, bekwaam slechts twaalf miljoen, en deze som vond men in der tijd reeds te hoog, ofschoon zij door de Kamers welkij was goedgekeurd. Thans echter eigent, de keizer, in de volheid zijner magt, zich 60 miljoen toe, want niemand zal toch ontkennen, dat de keizer van het begin zijner regering bijna als onbeperkt gebieder regeerde en elke ernstige contrôle over ontvangsten en uitgaven uitsloot. Doch daargelaten het onwettig tot stand komen dezer civiele lijst, doet zich de vraag voor: hoe is het toch mogelijk dat de keizer jaarlijks zulk eene kolossale som noodig heeft? Benige nauwgezette rekennars, zooals b. v. de staatsraad de Cornenin zijn nu, door nauwkeurige gegevens, zooals zij zeggen, in staat gesteld, de volgende berekening op te maken: Persoonl. uitgav. (cassette of zakgeld)

Bibliotheek, boeken, kaarten, enz.	920,000
Geschenken voor een weldadig doel	620,000
Keizerlijke afdelingen	2,000,000
Muziek, kerken, theater enz.	720,000
Gages, livree, enz.	1,140,000
Kleedij en wasch	1,700,000
Brandstoffen	200,000
Verlichting	500,000
Keuken en kelder	710,000
Paarden en stalmeesters dienst	1,860,000
Private stoeterij van Meudon	1,800,000
Intendance	240,000
Keizerlijk archief	960,000
Particuliere thesaurie	51,000
Pensioenen aan hofbedienden	610,000
Andere ondersteuning en beloningen	1,720,000
Meubelen en huisraad	3,000,000
Porcelein van Sèvres	2,400,000
Gobelins tapijten	452,000
Tapijten van Beauvois	574,000
Schilderijen, staalgravures, enz.	156,000
Medailles, enz.	1,900,000
Bouwwerken en wat er mede in verband staat	812,000
Geneesheeren en apothekers	6,000,000
Feesten en eeremoniën	260,000
Geschenken	2,800,000
Reserve fonds	300,000
Dotatiën, apanages, enz.	400,000
Reizen	16,000,000
	7,000,000

Totaal . . . frs. 57,867,000

De civiele lijst bedraagt alzoo volgens dien staat — waarbij nog eenige posten komen, die wij kortheidshalve overslaan — nagenoeg 60 miljoen.

Verdeelt men nu de geheele som van 60 miljoen over de afzonderlijke deelen van het jaar, dan wordt elke maand uitgegeven vijf miljoen, elke week 1,250,000, elke dagen 164,383, elk uur 6449 en elke minuut 114 frs., eene som, waarmede men 50,000 onderwijzers (waaraan Frankrijk waarlijk groote behoefte heeft) tegen een traktement van 1200 frs. kon onderhouden.

Doch eenige gaan verder en vragen: in welke verhouding de kosten dezer regering staan tot die, welke door den keizer onvergeworpen is. Men krijgt alsdan de volgende vergelijking: De keizer kost zestig miljoen; het wetgevend ligchaam drie miljoen; negen ministers met eene portefeuille 900,000, drie ministers zonder portefeuille 300,000, en de hôtels voor de ministeriën, voor den senaat en voor het wetgevend ligchaam 75,000 frs. Jaarlijks te zamen 71,275,000 frs.

De republikeinsche regering kostte als volgt: De nationale vergadering of het parlement 6,750,000; de president der republiek 600,000 en de gezamenlijke ministers 400,000 frs. Jaarlijks te zamen 7,750,000 frs.

Wat is nu jaarlijks het verschil? Niet minder dan 63,525,000 frs. En hoeveel geeft dit in de elf jaren, sedert het keizerrijk de republiek verdrongen heeft? De kolossale som van 653,775,000 frs.!

En wat de staatsschuld van Frankrijk betreft, deze is zoo zeer vermeerderd, dat hierover zelfs schrik is ontstaan bij de keizerlijke regering. Toonen wij dit in weinige woorden aan.

In het jaar 1815, dus na het einde van de langdurige oorlogen, bedroeg het budget van

Frankrijk omstreeks 800 miljoen franks. Dit cijfer was evenwel in 1854, dus in een tijd, dat de keizer zijne kostbare oorlogen en expeditiën nog niet had begonnen, reeds tot het dubbele geklommen, namelijk op 1563 miljoen, en de uitgaven bedroegen vijf jaren later. (in 1859) niet minder dan 1970 miljoen! Hieruit laat zich dus denken dat wanneer de vrede zooveel geld gekost heeft, de oorlog nog veel meer moet gekost hebben, en thans is men tot de wetenschap gekomen, dat de oorlog in de Krim niet minder dan 2323 miljoen verslonden heeft, waarvan 2100 miljoen gevonden werden door leening en 223 miljoen door verhoogde belastingen. De Italiaansche oorlog heeft zooveel niet gekost, maar de Chinesche expeditie en die naar Cochinchina kosten meer, en de tegenwoordige interventie in Mexico zal nog veel meer kosten. In 't kort, keizer Napoleon heeft de staatsschuld, die bij zijne komst aan de regering omstreeks 5000 miljoen bedroeg, tot het jaar 1861 met de bagatel van 5315 miljoen vermeerderd; en helen ten dage bedraagt ze zonder twijfel 11000 miljoen, zoo niet meer. Hierbij wordt jaarlijks eene rente verisch van 410 miljoen, waarvan 880,000 arbeiders-familien, het huisgezin op vijf personen gerekend, tegen 500 franks jaarlijks of 4,400,000 personen leven kunnen! Is dat niet een weinig te gek huisgehouden?

Doch niet alleen dat de staatsschuld onder de regering van keizer Napoleon meer dan verdubbeld is, ook het actief vermogen is aanzienlijk vermindert. Zoo werden b. v. de staats-spoorwegen verkocht voor een som van 227 miljoen, en dit bedrag is natuurlijk gebruikt; zoo zijn verscheidene staats- en Orleansische domeinen, ten bedrage van 300 miljoen, verkocht — en dit geld is gebruikt; zoo hebben er op groote schaal hontveelingen in alle bosschen van den staat plaats gehad, waardoor men eene som van meer dan 1000 miljoen verkreeg — dat geld is ongelukkig gebruikt. Is dit nu gehandeld, zoo als een goed huisvader doet, die het welzijn en de toekomst zijner kinderen op het oog heeft? Meest dit alles geen wantrouwen opwekken in het financiële beheer van den staat, en wel te meer daar de begroting, zoo als ze van jaar tot jaar opgesteld werd, slechts illusoir was? Overstreefde men niet de budgetten van 1851 tot 1854 telkens met 200,000,000 fr. en zelfs die van 1855 tot 1859 telkens met 500,000,000 fr.!

Watloo dienen de begrotingen, vroeg men elkaar, wanneer men toch niet wat men wil? Overigens ziet men uit het budget van 1863 welke kolossale verhouding de uitgaven bereikt hebben, want ze zijn voor dit jaar niet minder dan op 2010 miljoen geraamd. Onder de restauratie sloeg men de hantelen van verbazing ineen, toen het bekend werd dat het budget eens tot een milliard was gestegen, en men sprak toen in bittere be-woordingen van een aanstaand staatsbankroet. Thans zijn de uitgaven op meer dan twee milliards gerekend en in weerwil van dit cijfer kan men nu reeds voorspellen dat dit cijfer nog niet toereikende zal zijn. Integendeel zullen, volgens de berekeningen van de beste financiers, de uitgaven in het volgende jaar nog veel hooger klimmen want de Mexikaansche expeditie verslindt fabelachtige sommen. Welk een heerlijk verschoet voor Fraankrijk!

— Een hoogegeplaatste Rus, die kortelings te Parijs vertoefde, verhaalde de volgende anecdote. Bij een gesprek, dat hij met keizer Napoleon hield over de ontvangst van den ezaar in Nischneï-Novgorod en Moskau, vroeg Napoleon, of de boeren werkelijk het weldadige beseften van hetgeen de ezaar voor hen gedaan had. De Rus deelde nu den keizer mede, wat hij gezien had, hoe de boeren den ezaar als een heilige beschouwden en zich bij zijn aublik kruisten. Napoleon vond dit zeer begrijpelijk en zeide: „Wanneer men Frankrijk doorcrist, kan men dergelijke dingen zien“.

DUITSCHLAND.

— De *Bromberger Zig* meldt het volgende. Voor eenige dagen riep baron Miller von Gärtlingen zu Grosskonia de in den kreits Konitz woonachtige boeren, dagloonsers enz. bijeen, om hen een reeds opgesteld loyaleits-adres te doen onderteekenen. De boeren werden bij die gelegeheid op eene ongemeen vriendelijke wijze ontvangen. Op hunne vraag, waarom zij waren bijeengeroepen, zeide de baron: „Gij moet onderteekenen, of voortaan de demokraten zu'llen regeren, dan wel de koning“. De boeren antwoordden echter: „Wij onderteekenen niets, want wanneer de heeren edellieden ons met zoo veel vriendelijkheid te gemoet komen, dan steekt er gewoonlijk iets achter“. Er kwam niets van het adres.

EEN NIEUWEN WEG DOOR HET SCHIER EILAND VAN MALACCA.

— In het jaar 1858 vestigde de heer Edward O'Riley, afgevaardigd Kommissaris in Purnah, voor het eerst de aandacht op de belangrijkheid van den weg, die door de landengte van Kraw van de rivier Pachelang uit loopt en waardoor de grens tusschen ons gebied en het Maleische schiereiland wordt bepaald.

Sedert het genoemde tijdstip is dat onderwerp ook door anderen besproken. Sir John

Bowring gaf na zijne zending bij den koning van Siam de verzekering dat die intelligente monarch bereid was om al die hulp te verleen, welke de onderneming mogt vorderen. De door te steken strook land werd geschat op eene lengte van zestig mijlen en bestaat uit eene drooge oppervlakte, welke ruim 300 voet boven het oppervlak der zee ligt. Daar, voor zoover bekend was, het land nimmer door eenigen Europeaan was betreden wist men er bij ondervinding nog weinig van.

In de maand Julij van het vorige jaar wilde de Inspekteur generaal, Dr. Mac Pherson, het land doortrekken toen kapitein Fraser hem mededeelde dat hij en kapitein Forlong eenige dagen bevoor van de golf van Siam waren teruggekeerd en van de rivier Paekhang waren uitgegaan, zoodat zij voor de eerste maal dezen belangrijken en tot nu toe onbekenden weg volkomen hadden kunnen onderzoeken.

Het gouvernement van Indie had om redenen van staatkundig belang het noodig geoordeeld om het bovenstaande voor als nog geheim te houden en inmiddels daarvan mededeeling te doen aan het opperbeestuur in het nederland.

Met de laatst aangekomen mail is nu berigt ontvangen dat Dr. Mac Pherson zich tot den Sekretaris van staat had gewend met het verzoek om het boven bedoelde onderzoek publiek te mogen maken bij wijze van eene voordragt in de Britsche vereeniging tot bevordering der wetenschappen, zitting houdende te Cambridge; dat verzoek werd niet alleen ingewilligd, maar ook het rapport van de kapiteins Fraser en Forlong met de korrespondentie van den kommissaris der provincie, waarbij dat rapport hoog werd geroemd en ingestemd met de inzichten der reizigers, werden in zijne handen gesteld met vergunning om alles in het licht te geven, met uitzondering echter van die gedeelten welke een staatkundig belang hebben.

Dr. Mac Pherson gaf alsnu in de boven genoemde wetenschappelijke vereeniging een uittreksel van het rapport alsmede eenige praktische opmerkingen ter aanduiding van de belangrijke voordeelen, welke voor Britsch Burmah zullen voortvloeien uit eene invoering van Chinesche emigranten in dat land, gebruik makende van den aangegeven direkten weg; ook de opbrengst van mineralen en produkten zou daardoor niet weinig worden gebaat. Hij wees op de schaalte van onze stations, op de verspreide en schrale bevolking, op het belangwekkende karakter van dat volk, hetwelk geheel vrij is van alle kasten — vooroordeel waardoor wij in Indie met zoo veel moeilijkheden te kampen hebben en waaruit de groote onmogelijkheid ontstaat om Hindoesche en Mohamedaansche rassen in Indie met hen te vermengen.

Met ernst verzocht hij om het rapport in overweging te nemen, waaruit blijkt dat de rivier Paekhang bevaarbaar is voor stoomers tot op 6 vadem water over eenen afstand van 15 mijlen van af de zee; dat het hoogste land op de landengte zich niet meer dan 75 voeten boven het oppervlak der zee verheft; dat de geheele lengte van den spoorweg, van welke de aanleg wordt voorgesteld, niet meer dan 30 mijlen bedraagt; het drooge land ligt aan de Kraw-zijde terwijl de rivier Taichang aan den kant van Siam bevaarbaar is verscheidene mijlen de golf in.

Door het aannemen van dien weg wordt eenen afstand gewonnen van minstens 500 mijlen, in den tijd wordt vier dagen gewonnen terwijl ook de onkosten der reis natuurlijk veel minder worden.

De voordragt van Dr. Mac Pherson wordt gedrukt en zal het rapport der wetenschappelijke kommissie daarover nader worden uitgebragt. (Singapore Free Press).

INDISCH GENOOTSCHAP

ALGEMEENE VERGADERING VAN VRIJDAG 28 NOVEMBER 1862.

(Bespreking van den stand der landbouw-industrie op Java.)

(Tijde vervolgd.)

De heer van Oven wil toegeven, dat vrije kultuur met de koffij en tabak mogelijk is, maar zoo het gouvernement geheel vrije suikerkultuur naast de gouvernementalkontrakten wil toelaten, heeft men tot nog toe overal gezien, dat de vrije kultuur kan reüsseren, en de zaak ten pre-judice van beide partijen uitloopt. Spreker heeft het gezien met fabrieken in de residentie Soerabaya; niettegenstaande alle zorg en krachtsinspanning, blijven zij ver beneden het middelmatige. Dan is de konkurrentie om te beschikken over werkvolk, transporten enz. zoo groot, dat beiden er door belemmerd worden. Bovendien is aan de suikerkultuur zooveel zorg verbonden, dat de inlander zich zelden vrijwillig daartoe leent. Men ziet dan ook, dat die kultuur, waar zij vrijwillig is ingevoerd, slechte resultaten geeft. De fabriek Alkmaar heeft 300 bouws aanplant, wordt door een beleidvol en aktief persoon beheerd, kan echter in produktie bij lange niet met gouvernement-fabrieken wedijveren. Dit alles moge wel ten bewijze strekken, dat de vrije industrie in dien tak van landbouw met groote moeilijkheden te kampen heeft. Spreker is indigo- en tabakplanter in het Malangsche, en waar geene gouvernement-kultures zijn, gaan beiden

goed. Hij heeft de laatste jaren gemiddeld 78 pik. per bouw gemaakt, op zijne suikerfabriek, welke hooge resultaten hij voornamelijk aan de zorg voor den gouvernement-aanplant, en aan de gunstige werking van het toen vigerende kontrakt, van levering naar een vast tantum, toeschrijft.

De heer Canter Visser zegt van 1834 tot 1837 assistent-resident geweest te zijn te Salatiga en daar den toestand gevonden te hebben, gelijk de heer Bleeker dien van het Krawangsche schildert. Men heeft daar verschillende Solosche landerijen geënklaverd liggen, die met koffij beplant waren; meer sedert 1837 zijn er ook gouvernement-percelen verhuurd en daarop wordt mede koffij geplant, zoodat die partikuliere tuinen grenzen aan de gouvernementstuinen; zij zijn dikwijls allen door de brechte van den weg van elkander gescheiden; Bij den afstand van die percelen is speciaal bedongen, dat er wel koffijboom op mogten komen, maar dat er geene bevolking op mocht gezet of gehouden worden, want het waren zoogenamde woeste gronden. Die percelen zijn alle met koffij beplant en men krijgt menschen genoeg vrijwillig uit de onliggende dessa's. Spreker heeft nooit geboord, dat er eenige moeilijkheid tusschen het gouvernement en de partikulieren ontstaan was, maar wil niet ontkennen, dat het wel mogelijk is, dat er eenige gouvernement-koffij in de partikuliere pakhuizen komt. Er zijn

hem zelfs een paar voorbeelden van bekend. Maar dat kan niet van genoeg gewicht zijn, om de partikuliere industrie te belemmeren. Spreker heeft zich altijd voorgesteld, dat in de afdeeling Salatiga met der tijd de gouvernement-koffijtuinen ook zouden overgaan tot partikulieren, en dus die teelt geheel en al partikulier zou worden.

De heer van Oven zegt, niet te kunnen begripen, dat partikuliere fabriekmatige industrie mogelijk is, waarom niet beschikken kan over banden die over zich zelven mogen beschikken, en dat is niet het geval binnen den kring der gouvernement-kultures. Geen enkel man of hij is dienstpligtig, geen één of hij is ondergeschikt aan hooft, geen één die niet deze hoofden naar de oogen ziet. Het produkt voor het gouvernement mag niet mislukken; daar zijn zijne belangen, die der fabriekanten en van de bevolking, te zeer bij geïnteresseerd. Hoe zal men beschikken over die menschen? Zij zijn niet alleen onderworpen aan heersendiensten, maar ook aan persoonlijke diensten voor de hoofden van allerlei aard; — en de traktementen der inlandsche ambtenaren staan in verband met de persoonlijke diensten, die zij het recht hebben van de bevolking te eischen. Zoo lang het gouvernement geene verligting in de heersendiensten brengt en op eene andere wijze zorgt voor de betaling der dessahooft, en zoo lang wij alleen blijven regeren door den invloed dier

hoofden op den kleinen man, is het onmogelijk, dat de industrie bij den kleinen man post vat, want niemand is vrij om zich te verbinden.

Op eene vraag van den heer de Serière antwoordt de heer van Oven, dat het niet alleen onmogelijk is, dat er volk zou worden onttrokken aan de werkzaamheden voor het gouvernement; want er is dwang genoeg, om ze bij die werkzaamheden te houden, — naar het is, naar zijn inzien, ook ondoenlijk dat industriële ondernemingen daar naast zouden bestaan, omdat zij over greue handen kunnen beschikken. Alle man, onder het ressort der fabriek, wordt getrokken naar de gouvernement-kultures en de heersendiensten, en daarnaast zou dus partikuliere teelt noodwendig moeten te gronde gaan. Bovendien zoude het nog moeten blijken, welke kultuur voor het ware belang van den inlander beter ware; eene zoogenamde gedwongen kultuur (spreker zoude daarvoor liever zeggen, eene kultuur onder bestuur van de overheid) waarbij de regten der inlanders gewaarborgd zijn; en waaruit zij ruime en groote winsten trekken; of partikuliere teelt, welke toch door het gouvernement, om in stand te blijven, zoude moeten worden beschermd ten gunste van partikuliere ondernemers. Overal waar de gouvernement-kultures zijn ingevoerd is de welvaart toegenomen; een 28 jarig verblijf in de koloniën heeft hem zulks vaak doen opmerken. (Wordt vervolgd.)

SCHIEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.	Vlag.	Naam van het schip.	Gezagvoerder	Grootte van 's schip in Lasten.	van waar gekomen.	wanneer gezeld.	welke plaats aangedaan.	werwaarts bestemd.	Agenten.
Febr. 26	Nederl.	Oosterling Ingoen.	A. T. van der Wielen.		Grissee.	26 Febr.	geen.	Soerabaja.	...

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.	Vlag.	Benam.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar.
Febr. 27	Nederlandsche	Schip	Quintet.	G. F. Wiegink.	Probolingo
"	Hamburgsche	"	D. F. Weber Sr.	M. J. Leeso.	Nederland.
"	Nederlandsche	Bark	L'Amitié	J. Huwart.	Grissee

In lading en ter reede liggende Schepen te Soerabaya.

VLAG.	BENAM.	NAMEN DER SCHEPEN.	LASTEN.	GEZAGVOERDER	BESTEMMING.	AGENTEN.
Zr. Ms.	Korvet.	Juno.	Kapt. t/z. J. J. v. d. Moore.	Wachtschip.	...
"	Stooms.	Citadel van Antwerpen.	" " G. P. J. Mossel.
"	"	Samarang.	Luit. " 2de klasse Cousin.
Gouvernements	Stoomer	Drak.	A. Smit.
"	"	Java.	H. F. Bernoster.
Nederlandsche	Bark	Pieter Schoenmakers.	372	J. J. van Varen.	In Reparatie.	Fraser Eton & Co.
"	"	Ceres.	190	T. H. Reisiger.	Nederland.	id.
"	"	Amsterdam.	225	A. H. Weldeмейer.	id.	id.
"	Schip	Electra.	590	H. W. Wegman.	id.	id.
"	"	Eva Johanna.	517	S. van Bochove.	id.	id.
"	"	Straat Balij.	393	J. P. Bakker.	id.	id.
"	"	Java Packet.	394	D. Crah Hellingman.	id.	id.
Zweedsche	Bark	Ludwig.	254	C. A. Knglund.	id.	id.
Engelsche	Schip	John Matthe.	283	J. Williams.	...	W. Cores de Vries.
Ned. Ind.	Stooms.	Palembang.	M. H. Münnich.	...	id.
"	"	Ambon.	253	W. Vogel.	...	id.
"	"	Padang.	id.
"	"	Prins van Oranje.	120	J. van Zandwijk.	...	id.
Engelsche	Bark	Benledi.	124	H. Houston.	...	B. J. van Eck & Co.
Pruisische	"	Wodan.	117	C. Schutt.	China.	P. Kervel & Co.
Nederlandsche	"	Johanna Elisabeth.	438	N. Burhoven Junius.	In Reparatie.	id.
"	"	Est.fette.	224	C. J. Oepkes.	Amsterdam.	id.
"	Schip	Anthony van Hoboken.	303	H. P. Hazewinkel.	Amboina.	Mc. Lennan & Co.
"	"	Remigius Adolphus.	398	D. Forbes Browning.	Nederland.	id.
"	"	Medea.	398	J. Lourens.	id.	id.
Engelsche	"	Somass.	262	G. Mouton.	id.	id.
"	"	Maria Louise Antoinette.	318	A. Muijsson.	id.	J. F. van Leeuwen & Co.
"	Bark	Alfred.	176	H. P. L. Tudsborg.	id.	id.
Zweedsche	"	Christina.	250	J. F. Remeus.	Nederland.	E. Ten Binck & Co.
Nederlandsche	Schip	Burgemeester Hoffman.	400	T. D. de Wit.	In Reparatie.	id.
"	"	Twee Gezusters.	293	J. Bergman.	Kan. voor orders.	Mathieu Ebbs Ruijs & Co.
"	Bark	Min. van Hall.	219	O. de Haas.	...	Arnold & Co.
"	"	Boni.	303	J. W. Moller.	...	Gumpnich & Strauss.
Ned. Ind.	Schoen.	Machmoet.	57	J. H. van Gailing.
"	Brik	Christian.	128	J. Denscher.	Onbepaald.	Hill Breckman & Co.
Nederlandsche	Bark	Soerabaya Packet.	262	S. C. J. Olivier.	Nederland.	id.
Engelsche	"	Glam.	146	A. Cameron.	...	Adam & Co.
Zweedsche	"	Triton.	215	J. M. Kraft.
Nederlandsche	Brik	Marzock.	120	D. Cowan.
"	Bark	Samuel.	E. Oort.
"	"	Johanna Elizabeth.	J. Worthington.
"	Brik	Henriette.	G. J. Gerrits.
"	Bark	Kiem Thajhien.	162	T. Keijnaart.
"	"	Iastroom.	200	A. Hansen.

In- en Uitvoer te Soerabaya van den 26sten Februarij 1863.

INVOER.

Van Batavia per Eng. schip *Samoy*, gez. NANATON.
314 balen, 6 bu. lijwaden, 36 kn. wijn, ORDER.

Van Singapore per Amerik. schip *Benledi*, gez. HOUSTON.
6014,49 pic. rijst, N. H. M.

UITVOER.

Naar Nederland per Hamb. schip *Weber Senior*, gez. M. J. LEES.
50/1 leggers arak, 2118,66 pic. suiker, MATHIEU EBBS RUIJS & Co.
1 vt. vleesch, TWEERHUIS.

Marktprijzen.

SUIKER No. 16 per pic. f 11 @ 15.—

KOFFIJ per pic. f 40 @ 42.—
KOEHUIDEN per pic. f 35 @ 45.—
ARAK (per legger) f 50 nominaal.
ROTTING f 8 @ 9.—
WISSELKOERS pari.

Protestantsche Eeredienst.

Zondag 1 Maart 1863.
's morgens te half negen ure
Opening der lijdensweken.
Ds. MOUNIER.

DOOPSBEDIENING.

Zondag 1 Maart 1863.
's morgens te half negen ure.
Dienst op het Marine Etablissement.
Ds. SCHIFF.

DOOPSBEDIENING.

Maandag 2 Maart 1863.
's Avonds te half zeven ure.
Zendings- bidstond.
Nederduitsch en Maleisch.

Roomsche-Katholieke Eeredienst.

Zondag 1 Maart 1863.
De Eerste H. Dienst te 7 ure.
De Hoogmis te 8½ ure.
Het Lof 's avonds te 6½ ure.

Voor ieder in dit blad voorkomend artikel hetwelk van geene onderteekening is voorzien stelt de Redactie zich verantwoordelijk, zoolang door haar geen ander schrijver wordt opgegeven

DRUKT BIJ LE ROY & CO., TE SOERABAYA.